

Nr 239.

Ankom till riksdagens kansli den 31 maj 1939 kl. 1 e. m.

*Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående lö-
nereglering för vissa professorer vid konsthögskolan
och vissa tjänstemän vid konjunkturinstitutet m. m.
(3:e och 4:e avd.)*

I en till riksdagen avlåten, den 21 april dagtecknad proposition, nr 258, vilken hänvisats till statsutskottet för förberedande behandling, har Kungl. Maj:t, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag föreslagit riksdagen att

dels besluta, att civila avlöningsreglementet skall från och med den 1 juli 1939 äga tillämpning å professorer vid konsthögskolan samt tjänstemän vid konjunkturinstitutet, vilka av Kungl. Maj:t förordnas för begränsad anställningstid;

dels godkänna de förslag till avlöningsbestämmelser för ifrågavarande tjänstemän, vilka innefattas i de vid statsrådsprotokollet fogade bilagorna A och B;

dels bemyndiga Kungl. Maj:t att, i huvudsaklig överensstämmelse med vad i statsrådsprotokollet angivits, förordna, på vad sätt de i nämnda bilagor innefattade avlöningsbestämmelserna skola inordnas i civila avlöningsreglementet;

dels ock godkänna följande

F ö r s l a g

till

kungörelse angående ändrad lydelse av 54 § 1 mom. civila avlöningsreglementet den 4 januari 1939 (nr 8).

Härigenom förordnas, att 54 § 1 mom. civila avlöningsreglementet den 4 januari 1939 skall erhålla följande ändrade lydelse:

54 §.**Åttonde huvudtiteln.**

1 mom. Akademien för de fria konsterna med konsthögskolan.

1. Lärare vid konsthögskolan, med undantag av föreståndaren för institutet för materialkunskap, tillika lärare i materialkunskap, äger årligen i stället för semester åtnjuta *ferier* å tider, som i vederbörande stadgar föreskrivas.

Ferier.

Ersättning
för bostad,
bränsle och
lyse.

2. Tjänsteman, åt vilken anvisats bostad i akademiens hus, skall för begagnande av dylik bostad jämte förmån av bränsle och lyse till akademien erlägga ersättning med belopp, som fastställs enligt de i 42 och 44 §§ stadgade grunderna.

Denna kungörelse träder i kraft den 1 juli 1939.

Avlöningsbestämmelser för vissa professorer vid konsthögskolan.

Vid 1938 års riksdag genomfördes (riksdagens skrivelse nr 289) viss omorganisation av konsthögskolan. I samband härmed fattades beslut om förändring i tillsättningsform m. m. beträffande de dittills å ordinarie stat uppförda, med fullmakt tillsatta professurerna vid konsthögskolan, dock med undantag för professuren i svensk arkitekturhistoria. I enlighet med detta beslut äro ifrågavarande professorer — utökade med en ny professur i målning — från och med den 1 juli 1938 anordnade såsom icke-ordinarie arvodesbefattningar, nämligen en i arkitektur, fyra i målning, en i teckning och en i skulptur. Befattningarna tillsätts medelst förordnande för en tid av tio år, utan möjlighet för innehavarna att därefter få mandattiden förlängd. Arvodet utgår med belopp, motsvarande högsta löneklassen å G-ort inom 30 lönegraden beträffande professuren i arkitektur och högsta löneklassen inom 24 lönegraden beträffande de övriga professurerna. Å arvodet utgår dyrtidstillägg men icke andra provisoriska tillägg. Till en professor i målning samt till professorn i skulptur utgår särskilt arvode — 504 kronor — för uppdrag såsom föreståndare för ateljén för monumentalmålning och dekorativ konst, respektive för uppdrag att leda skulpturskolans övningar i lösning av monumentaluppgifter. Statsmakterna hava avsett, att med här ifrågavarande befattningar skall förenas en begränsad tjänstepensionsrätt i viss anslutning till de i civila tjänstepensionsreglementet meddelade reglerna angående uppskjuten livränta.

Det förutsattes emellertid vid beslutets fattande, att ifrågavarande arvodesbefattningar skulle upptagas i det nya civila avlöningsreglementet såsom ordinarie förordnandetjänster, med bevarande likväl av de särdrag beträffande befattningarnas konstruktion, som kommo till uttryck i 1938 års beslut.

Till fullgörande av uppdrag, som Kungl. Maj:t i anledning härav lämnat 1936 års lönekommitté, har kommittén med utlåtande den 20 mars 1939 till Kungl. Maj:t överlämnat dels Förslag till avlöningsbestämmelser för vissa professorer vid konsthögskolan, att införas i civila avlöningsreglementet, dels ock Förslag till ändrad lydelse av 54 § 1 mom. civila avlöningsreglementet.

Kommittéförslaget går ut på att nämnda professorstjänster skola inordnas i den nya 3 avdelningen av reglementet, vilken avdelning avsetts för ordinarie tjänstemän, vilka skola åtnjuta lön enligt särskild löneplan eller eljest

enligt särskilda bestämmelser. Kommittén har förordat, att lönebeloppen för ifrågavarande befattningar fastställas i överensstämmelse med slutlönerna å I-ort för lönegraderna A 30, respektive A 24. Beloppen skulle i enlighet härmed upptagas för professorn i arkitektur till 13,500 kronor och för övriga professorer till 10,515 kronor, sistnämnda belopp lämpligen avrundat till 10,500 kronor.

Statskontoret, allmänna civilförvaltningens lönenämnd och akademien för de fria konsterna, vilka yttrat sig över lönekommitténs förslag, hava icke framställt någon erinran häremot.

Departementschefen, som funnit kommitténs förslag böra läggas till grund för proposition till riksdagen i ämnet, har förutsatt, att såsom för närvarande särskilda arvoden skola tillkomma en professor i målning och professorn i skulptur för fullgörande av nyss omförmälda uppdrag inom konsthögskolan. Att i avlöningsreglementet fixera dessa särskilda arvoden har dock synts departementschefen icke vara lämpligt, utan har han ansett det böra få ankomma på Kungl. Maj:t att besluta härom inom ramen av för ändamålet anvisade medel.

Avlöningsbestämmelser för vissa tjänstemän vid konjunkturinstitutet.

Av vad statsmakterna tidigare uttalat rörande konjunkturinstitutets organisation m. m. (jfr prop. 215 och riksdagens skrivelse nr 263 år 1936 samt prop. 251 och riksdagens skrivelse nr 283 år 1937) framgår, att institutet är avsett att drivas i möjligast fria former samt att organisationens detaljer så småningom böra få växa fram ur en försöksvis anordnad verksamhet. Riktlinjer för den nuvarande organisationen av verksamheten äro av Kungl. Maj:t fastställda genom beslut den 2 april 1937. Enligt detta beslut skall undersökningsarbetet vid institutet, under ledning av en för institutet tillsatt nämnd, utföras av sakkunniga, vilka förordnas av Kungl. Maj:t efter förslag av nämnden. Kungl. Maj:t har sedermera förordnat två sakkunniga vid institutet samt bestämt ersättning åt en var av dem till 700 kronor för månad räknat. Å detta belopp utgår ej dyrtidstillägg.

I skrivelse den 9 februari 1939 har *nämnden för konjunkturinstitutet* framlagt förslag till en fastare organisation av nämndens verksamhet. Nämnden, som hemställt om inrättande av en tredje arvodesbefattning, har föreslagit, att arvodet för en av de sakkunniga skulle bestämmas till belopp motsvarande begynnelselönen inom lönegrad A 30 och för de två övriga till belopp, motsvarande begynnelselönen inom lönegrad A 24.

1936 års lönekommitté, till vilken förslaget överlämnats, har vid sin behandling av lönefrågan för professorerna vid konsthögskolan ansett sig böra taga hänsyn även till de vid konjunkturinstitutet anställda sakkunniga. Inom kommitténs kansli har upprättats ett Utkast till avlöningsbestämmelser för vissa tjänstemän vid konjunkturinstitutet, att införas i civila avlönings-

reglementet. Förslaget innebär, att sakkunnigbefattningarna vid institutet skola, i likhet med ovannämnda professorsbefattningar vid konsthögskolan, såsom förordnandetjänster med begränsad anställningstid för innehavaren inordnas under den nya 3 avd. av civila avlöningsreglementet. Mot nämndens förslag till lönebelopp har lönekommittén icke haft något att erinra. I enlighet härmed har i utkastet till avlöningsbestämmelser arvodet för en sakkunnig upptagits till 12,000 kronor och för de övriga sakkunniga till 10,000 kronor. Lönekommittén ifrågasätter emellertid, om icke befogenhet bör tillerkännas Kungl. Maj:t att medgiva förhöjning av lönen, där så prövas skäligt med hänsyn till tjänstetiden i befattningen eller där så finnes erforderligt för förvärvande eller bibehållande av särskilt kvalificerad person. I nämnda utkast har ock upptagits ett särskilt stadgande, enligt vilket sådan förhöjning skulle kunna medgivas med högst 1,500 kronor, vilket belopp ungefär motsvarar tre ålderstillägg inom ifrågavarande lönegrader.

Mot denna utformning av lönebestämmelserna, som av civilförvaltningens lönenämnd lämnats utan erinran, har statskontoret *dels* ifrågasatt huruvida det icke borde kunna vara tillfyllest, om den nya anställningsformen tillsvidare komme till användning endast beträffande den av de sakkunniga, som förutsatts bära i avlöningshänseende stå på en högre nivå än de övriga, *dels ock* — med understrykande av angelägenheten att antalet anställningsformer inom statsförvaltningen, särskilt de med pensionsrätt förenade, begränsas — gjort den anmärkningen, att tillräckliga skäl icke syntes föreligga att anpassa arvodet efter viss löneklass inom löneplanen A på annat sätt än som föreslagits för professorerna vid konsthögskolan. Ifrågavarande sakkunnigbefattningar borde enligt ämbetsverkets mening anses tillhöra lönegrad A 27, respektive A 23 och det särskilda stadgandet om förhöjning av lönen utgå.

Departementschefen har förordat den av lönekommittén föreslagna anställningsformen för ifrågavarande sakkunniga och i övrigt anfört följande:

Vad statskontoret anfört i fråga om önskvärdheten av att begränsa antalet anställningstyper för ordinarie tjänster anser jag i och för sig vara värt allt beaktande. Den för konstakademien och konjunkturinstitutet avsedda anställningsformen bör dock kunna nyanseras efter föreliggande praktiska behov och rekryteringsförhållanden. Till den yngre arbetskraft som normalt ifrågakommer för anställning vid institutet synes det mig icke lämpligt att ersättning omedelbart skall utgå efter högsta löneklassen inom lönegraderna A 30 respektive A 26, till vilka befattningarna av i annat sammanhang närmare utvecklade skäl synas mig vara att hänföra. Jag finner för min del den av lönekommittén ifrågasatta anordningen att avväga arvodet efter begynnelselönen inom viss lönegrad samt i erforderliga fall medgiva en mot ålderstilläggen inom lönegraden svarande avlöningsförhöjning ändamålsenlig och ansluter mig därför till vad i utkastet föreslagits i nu angivna delar. Ifrågavarande sakkunnigbefattningar torde liksom hittills bära tillsättas av Kungl. Maj:t på förslag av nämnden för konjunkturinstitutet utan särskilt ansökningsförfarande.

Författningsförslag m. m.

Beträffande de av lönekommittén upprättade författningsförslagen har *departementschefen* anfört, bland annat, följande:

Det av lönekommittén framlagda förslaget till avlöningsbestämmelser för professorerna vid konsthögskolan, respektive det inom kommitténs kansli utarbetade utkastet till avlöningsbestämmelser för sakkunniga vid konjunkturinstitutet hava inom finansdepartementet underkastats viss, huvudsakligen formell överarbetning. I likhet med vad som tillämpats beträffande vissa andra för årets riksdag framlagda lönerogleringsförslag torde emellertid nu icke för riksdagen böra framläggas definitiva förslag till sådana ändringar av civila avlöningsreglementet, som föranledas av de nämnda avlöningsbestämmelserna. I stället hava de föreskrifter, som för här ifrågavarande tjänstemäns vidkommande avses skola intagas i reglementet, sammanfattats i dels ett *Förslag till avlöningsbestämmelser för vissa professorer vid konsthögskolan, att lända till efterrättelse från och med den 1 juli 1939*, dels ock ett *Förslag till avlöningsbestämmelser för vissa tjänstemän vid konjunkturinstitutet, att lända till efterrättelse från och med den 1 juli 1939*. Ifrågavarande förslag, vilka torde få såsom bilagor (*Bil. A och B*) fogas vid dagens protokoll, böra underställas riksdagen för godkännande. Samtidigt torde Kungl. Maj:t böra hemställa om riksdagens bemyndigande att i huvudsaklig överensstämmelse med förslagen förordna, på vad sätt bestämmelserna i fråga skola inordnas i civila avlöningsreglementet.

Rörande detaljbestämmelserna i författningsförslagen ävensom i fråga om den föreslagna ändringen av 54 § 1 mom. civila avlöningsreglementet vill utskottet hänvisa till statsrådsprotokollet.

Såsom i propositionen erinrats genomfördes vid 1938 års riksdag viss omorganisation av konsthögskolan, varvid beslut fattades om förändring i tillsättningsform m. m. för de dittills å ordinarie stat uppförda, med fullmakt tillsatta professurerna, med undantag för professuren i svensk arkitekturhistoria. I enlighet härmed äro ifrågavarande professorer — vartill kommit en ny professur i målning — numera uppförda såsom arvodestjänster. Befattningarna tillsättas medelst förordnande för en tid av tio år. Till två professorer utgår utöver arvodet ersättning för särskilda uppdrag inom högskolan. Vid riksdagsbeslutets fattande förutsattes, att ifrågavarande arvodsbefattningar skulle upptagas i det nya civila avlöningsreglementet.

I enlighet med vad sålunda förut avsetts har i förevarande proposition framlagts förslag om ifrågavarande professorsbefattningars inordnande under civila avlöningsreglementet. Förslaget går ut på att befattningarna skola upptagas i reglementet såsom ordinarie tjänster, vilka tillsättas på förordnande för begränsad tid. I anslutning till vad nu gäller skall enligt propositionen lönen å professuren i arkitektur utgå enligt högsta löneklassen inom 30 lönegraden eller med 13,500 kronor samt å envar av de övriga professorerna enligt högsta löneklassen inom 26 lönegraden med i avrundat belopp 10,500 kronor. Det förutsattes, att utöver lönen särskild ersättning skall utgå till två av konsthögskolans professorer för särskilda uppdrag inom högskolan.

Utskottet.

Den föreliggande propositionen innehåller även förslag om en fastare organisation av konjunkturinstitutet genom inrättande av ordinarie befattningar för institutets sakkunniga. I propositionen föreslås, att de båda nuvarande sakkunnigbefattningarna skola i likhet med konsthögskolans professorer tillsättas genom förordnande för begränsad tid samt i likhet med dessa inordnas under 3 avd. av civila avlöningsreglementet. Vad nu sagts skulle ock gälla en till inrättande föreslagen tredje sakkunnigbefattning. Lön skulle utgå till en sakkunnig enligt begynnelselöneklassen i 30 lönegraden eller med 12,000 kronor och till de båda övriga enligt begynnelselöneklassen inom 26 lönegraden eller med 10,000 kronor. Därutöver skulle efter särskild prövning kunna utgå förhöjning av lönen, motsvarande ålders-tillägg, med högst 1,500 kronor.

Utskottet anser sig böra tillstyrka bifall till vad Kungl. Maj:t i propositionen föreslagit rörande här ifrågavarande befattningshavaregrupperns anställningsförhållanden. De bestämmelser rörande reglerandet av befattningshavarnas avlöningar, som innefattas i propositionen och som äro avsedda att intagas i 3 avd. av civila avlöningsreglementet, synas ock utskottet lämpligt avvägda. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att förordna, på vad sätt bestämmelserna skola inordnas i reglementet. Det förslag till ändring av 54 § 1 mom. av reglementet, som bilagts propositionen och som innebär ett upphävande av den vissa professorer vid konsthögskolan nu tillkommande rätten att med sin tjänst förena annan ordinarie eller icke-ordinarie befattning i statens tjänst eller därmed jämförlig kommunal befattning, bör enligt utskottets mening genomföras.

Under återopande härav får utskottet hemställa,

att riksdagen må

- a) besluta, att civila avlöningsreglementet skall från och med den 1 juli 1939 äga tillämpning å professorer vid konsthögskolan samt tjänstemän vid konjunkturinstitutet, vilka av Kungl. Maj:t förordnas för begränsad anställningstid;
- b) godkänna de förslag till avlöningsbestämmelser för ifrågavarande tjänstemän, vilka innefattas i de vid statsrådsprotokollet i ärendet fogade bilagorna A och B;
- c) bemyndiga Kungl. Maj:t att, i huvudsaklig överensstämmelse med vad i det föregående angivits, förordna, på vad sätt de i nämnda bilagor innefattade avlöningsbestämmelserna skola inordnas i civila avlöningsreglementet;
- d) godkänna det vid propositionen fogade förslaget till kungörelse angående ändrad lydelse av 54 § 1 mom. civila avlöningsreglementet den 4 januari 1939 (nr 8).

Stockholm den 31 maj 1939.

På statsutskottets vägnar:

ANDERS RÅSTOCK.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Johansson* i Fredrikslund, *Nilsson* i Malmö, *Oscar Olsson*, *Svensson* i Kompersmåla, *Andersson* i Fältenborg, *Bergström*, *Ström* i Lidköping, *Nilsson* i Fredriksfält, *Larsson* i Varberg, *Carlström*, *Bäcklund* och *von Heland*; samt

från andra kammaren: herrar *Råstock*, *Törnkvist*, *Svensson* i Grönvik, *Danielsson*, *Persson* i Falla, *Jonsson* i Eskilstuna, *Andersson* i Prästbol, *Ward*, *Weijne*, *Staxäng*, *Mårtensson* och *Hansson* i Rubbestad.
